

Gibraltar, epaiketa nabarmengarria

GIZA Eskubideen Europako Auzitegiak, erabaki historikoan, errudun jo du Gobernu britainiarra, pertsonak duten bizitzeko eskubidea babesten duen Giza Eskubideen Europako Konbentzioaren bigarren artikulua hausteagatik. Gobernu baten kontra hartu den era honetako lehen erabakia izan da, eta auzitegiak esan zuen britainiarrek porrot egin dutela, «ez baitituzte bete gobernu demokratiko baten aldetik espero ziren arauak». 1988ko martxoan Gibraltarren IRAko hiru militanteri hiltzera tiro egin zieten.

Erabakia dela-eta Gobernu britainiarrak izan duen erreakzioa barregarria litzateke baldin eta epaiketa eragin zuten zirkunstantziak horren larriak ez balira.

Michel Heseltine lehen ministroordea haserrearen eta suminduraren eraginez bere onetik itenda zegoen galdetu zuenean, *tory* britainiarren ohiko harrokeriaz, ea nola Europako Auzitegiak harrezakeen horrelako erabaki bat euren kontra, euren, britainiarrek, horren betekizun garrantzitsua izanda 1966an Europako Auzitegia eratzen. Esan zuen garai hartan asmoa zela «batez ere giza eskubideak kontrolatzea Eki Europan», eta hori argi eta garbi kolpe gogorra izan zen halakorik merezi ez zuten eta Irlandako familien alde egin zuten Eki Europako lau herrialdeetako epaileentzat.

Gaizki disimulatutako haserraldian, Heseltinek zera gaineratu zuen: «Gobernu britainiarrak ez du aintzat hartuko erabakia», baina Belfastko Justizia Administrazioako Batzordeak esan zuenez, «gobernu batek librek Giza Eskubideen Europako Konben-

tzioko arau minimoak errespetatuko dituela hitzeman duenean, oinarritzko giza eskubide horiek errespetatzeaz gain, auzitegiaren epaia ere errespetatu beharra dauka».

Garai hartan, Aireko Zerbitzu Bereziak tiro egin zien hiltzera IRAko bi gizonak eta emakume bati, hauek armarik gabe zudela, eta, lekuko batek esandakoaren arabera, Mairead Farrell eta Dan McCannek errendituta besoak altxaturik zituztela. Sean Savageri bizkarrean egin zioten tiro, eta hama hiru bala baino gehiago zituen lurrean zer-raldo geratu zenean.

Geroago jakin zenez, hiru militanteak kontrolpean izan zituzten hainbat egunetan, bai polizia espainiarrek bai britainiarrek, eta oso kontuz jarritako trampa batean sartu zituzten. Operazioa, zuen garrantzi internazionala edukita, argi eta garbi Gobernu britainiarreko buruzagitzak onartu zuen, Margaret Thatcher zen lehen ministroa, eta berehala desinformazio kanpaina bat etorri zen —Defentsa ministro britainiarrak esan zuen «ustez bomba bat zena» aurkitu zutela Gibraltarren—, kanpaina horren barruan lekukoak beldurtzea ere jasotzen zen; bestalde, komunikabide britainiarrak informazio zerbitzuen bozeramaile esanekoak izan ziren. —Private Eye eta Thames Television salbuespen ohoragarriak kenduta—.

Gobernu britainiarra, zeina «legeak beteazteaz» harrotzen den, orain errudun ageri da munduaren aurrean. Europako Auzitegiak 70eko urteetan Ipar Irlandako internamendu eremuetan egiten ziren torturei buruz epaiketa egin zuenetik, Britainia Handia ez da hain nabarmen geratu nazioartean. Gibralt-

arikoak indar britainiarrek Irlandako gerran egindako ia 400 hilketatik hiru baino ez dira. Indar horietatik gutxi batzuk baino ez dituzte epaitu, eta zer esanik ez kondenatu. Gerry Adamsek, Sinn Feineko presidentea, oso begi onez hartu zuen «Europako Auzitegiaren erabaki nabarmengarria», eta azpimarratu zuenez, «epai hau izeberraren murtarra baino ez da britainiarrek Irlandan egindako gerra zikin luzean», eta zera gaineratu zuen: «Orain argi eta garbi geratu da ikerketa judizial internazionala egin behar dela, erabat independentea, indar britainiarrek egindako hilketak ilun guztien inguruan».

Britainiarrek Irlandaren kontrako gerran beti erabili izan dute legea beste arma bat bezala, Kitson brigadierrak (Armada Britainiarreko komandante-buru ohia Ipar Irlandan) gerra txikiari buruz idatzitako esku-liburuan egindako gomendio zitalari jarraikiz. Britainia Handiko epaitegiek behin eta berriro babestu dute hiltzera-tiro-egin politikarako eskubidea. Zazpi urteko borrokan Farrell, McCann eta Savage familiak, «etxeko» erremedio legal guztiak erabili ondoren, lortu dute garaipena, «esanahi handikoa». Barra McGrory euren abokatuaren hitzetan. Britainiarrek beraie hiltzera-tiro-egin politikaren bidez hil zituztenen familientzat, lege sistema britainiarrak justizia ukatu dienez, ate bat zabaldu da. Baina ur-ateak izan daitezke.

PAT RICE

SINN FEIN ALDERDIKO KIDEA

● Erredakzioan itzulia

Irakasle intsumituak

BERANDU da eta presaka gabiltza, bai, baina gure urratsa ez doa Harvard aldera, Euskal Herriko Unibertsitate Nazionalerantz baizik. Horrexek libratzen gaitu eta baliteke oraindik garaiz ibiltzea. Benetan garrantzitsua dena behin eta berriz ateratzen da bidera ezinbestean, bost urte ta piko igaro ondoren edo ehun urte pasata ere.

Horrela bada, abuztua bukatzeaz, hemen nabil paperaren gainean, ekaineko azterketa nonbait gaintu ez, baina temati, ea irailerako gaintuzten dudana. Gaia aspaldikoa da, Irakasle Propioaren ingurukoa, hain zuzen.

Aho bete hortz edo batere haginik gabe, ahausika izanda ere, bost axola; hori bai, injustizia salatze gertu, ikasteko beti prest eta lagunenganako errespetu bizian. Termodinamikaren bigarren printzipioak hemen baliorik ez duelakoan eta bai, ordea, troborearen kantak, «la era está pariendo un corazón», neu ere Euskal Herriarenganako «ene maitasun txiki eta inperfekto guztiarekin», ahatsak ahats eta mugak muga, orriotan azaltzen naiz ene hitza esateko, zuena bezain legitimoa delakoan.

Behin baino gehiagotan Irakasle Propioaren argazkia erreprezentatu nahian ibili gara. Oker genbiltzan. Irakasle Propioak ez du argazkirik, eta, edukitzekotan, ez litza-

teke imagina geldo bat izango, mugimenduz beteriko filme bukatu gabea baizik.

Mijangos lagunak zioenez, Irakasle Propioaren erreibindikazioa aspaldiko kontua da, Herri honen desira eta beharretatik sortua eta bultzatua. Bide horretan txinaurri fin asko ta asko —irakasle intsumisoak barne— saiatzen eta saiatuko dira, garai txarretan eta ebidentzia guztien aurka, nola edo hala, borrokatuz. Denontzat nire txaloak, Salaburu jaun txit agurgarriari ezik. Zergatik ba? Beharra eta dignitatea berezko izaera dutelako, hots, berez ematen direlako inongo eta inoren azterketa ekonomikoaren espe-roan egon gabe.

Zerk justifikatzen du egungo UPVko «Junta de Gobierno» delakoaren Irakasle Propioaren aldeko jarrera? Bi izan daitezke horren eragileak, ene uste apalean: irakasle intsumisoren borroka, eta beronen ondorioz sortzen den adimen zein presio sozialak, alde batetik, eta bestetik, irailean sinatuko diren kontratu berrien itzala. UPVko agintariak jakin badakite gogoz kontra kontratu administratiboak sinatu zuten irakasle andana egon badagoela UPVn. Eta hori beti da desestabilizazio iturria zeina, zalantzarik ez, present egon den UPVko mandatarien buruan.

Irakasle intsumisoei soluzio bat emateko gaitasun eta borondate eza luzamendu poli-

tikaz estali nahi dute, erantzunkizunaren baliola futbol zelaitik inortxok ez daki ondo nora —Salaburu jaunak ezik— igorritz.

Datozen egunetan aukera ederra dago egoera horrekin mozteko. Gehiago esatera ez naiz ausartzen. Lurra ongarriz beteta dago, eta, laguntzak behar izatekotan, jendea zuon alde aterako da. Hori behintzat da nire ustea. Bestalde, jakin badakit, ondo jakin gainera, mundu hau harrex, torturazko 'potro' zein barrikadez beteta dagoela. Garaipena eta etsipena, neurri handi batez, subjektiboak dira. Zaintan odola irakiten nabaritzen dugun artean bizirik gaude.

Hitz egitea erreza da, bai, are gehiago unibertsitateko ataritik urrun eta denbora zein zentzutik at dabilen ikasle intsumitu honentzat, baina nagoen tokitik, delirioan ea eta zeuon argiari esker filosofo sentitzen naizela, irakasleen indar, gaitasun eta egibideaz jabetzeko abiapuntu aparta da hau.

Euskal Herriko Unibertsitate Nazionalaren erronka arazo politikoa da bete-betean; Euskal Herriko izatearen patua, askatasuna eta lur honetan inteligentzia askatzaile eta sortzailea egon badago. Beraz, soka teinkatu eta konfiantza izan.

J. ETXEANDIA

IKASLE INTSUMITUA MALAGAKO KARTZELAN

BERRIAK ZIRI

BITTOR AIERDI
Elkarriko bozeramaile
EGIN

«Elkarrik behar du

—eta horren alde egiten du— ezker abertzale batu eta trinko bat, negoziazio prozesuari era zabal eta konpartituan helduko diona»

NICOLAS REDONDO
UGTko idazkari nagusi ohia
DIARIO DE NOTICIAS

«Felipe Gonzalezek

irteera ona merezi du, baina idazkaritza nagusitik dimititu egin behar luke eta ez aurkeztu hauteskunde orokorretara»

ALEXANDER RUTSKOI
Errusiako lehendakariorde ohia
EL MUNDO

«NBE Es-

tatu Batuen esku dagoen txotxongiloa da. Desagertarazi egin behar da 'Munduko Kriminalen Erakunde' hori»

SALMAN RUSHDIE
Idazlea
EL PAIS

«Lotsa-

garrria iruditzen zait Europak babesik gabe utzi izana Bosniako gobernu, gatazkako elementu pluralista bakarraitzen»

ZAKILIXUT

© Olariagaak

